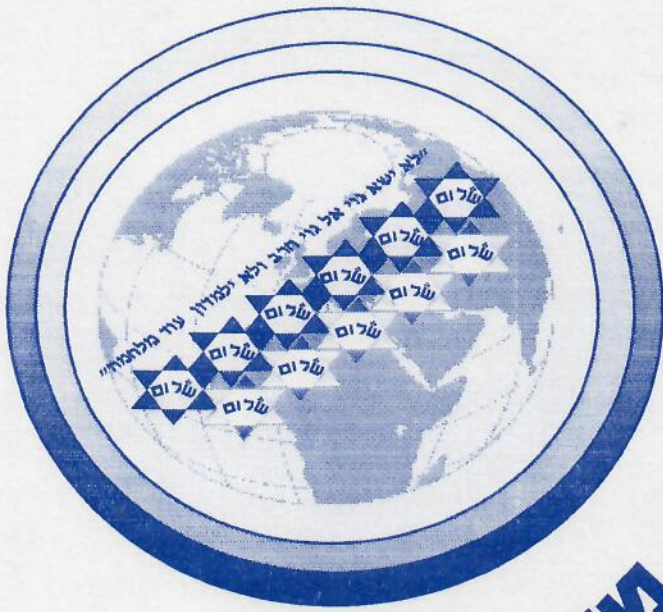

ספר ויקרא

קריאת פורים וויקרא

תוכן מפורט ספר ויקרא

פרשה	מדרש	דמות	סיפור	הלכות
ויקרא	אהרון רודף שלום בישראל	ר' חנינא	שלום ונסים	אהבת הרע
צו	גדול השלום	ר' שמעון	גדול השלום	ר' ישמעאל
שמיני	שם שלמה משלום	ר' יודן	שלמה המלך	שתית יין
תזריע	ה' מקרב את האדם בדרך שלום	ר' תנחום	העשיר שחזר בתשובה	חזרה בתשובה
מצורע	המונע לשון הרע מביא שלום	החפץ חיים	התרופה הטובה	לשון הרע
אחרי מות	ה' מברך העולם בשלום	ר' יהודה	אסור לקטרג על עם ישראל	
קדושים	שלום מול מחלוקת	מוציא שם רע	לשון טובה ורעה	רכילות
אמור	מצות העומר מביאה לידי שלום	עומר	ר' מאיר עושה שלום	שלום בית
בהר	צדקה מביאה לידי שלום	ר' אבין	צדקה מצילה ממות	צדקה
בחקותי	קיום תורה מביא שלום	ר' מנחם ור' חונה	שכר ועונש	כוונה במצוה

ונפש כי תקריב קרבן מנחה לה' סלת יהיה קרבנו, ...
 והביאה אל בני אהרון הכהנים, ...
 והנותרת מן המנחה לאהרון ולבניו,
 קדש קדשים מאשי הי'.

{ויקרא ב: א-ג}

**ר' חנינא
בר אחא**

אמורא מארץ
 ישראל.
 היה בדור השני
 לאמוראים.
 בשמו הובאו רק
 מאמרי אגדה
 בלבד.
 היה חולק בדבריו
 עם ר' חמא
 בר חנינא

מדרש רב ויקרא פרשה ג' חות ר'
אהרון רודף שלום בישראל.

ר' חנניה בן ר' אחא

"והנותרת מן המנחה לאהרון ולבניו "

אהרון זָפָה לְבָנִים , בין כשרים ובין פסולים ¹

וכן הוא אומר : "בריתי היתה אתו החיים והשְׁלוֹם ²

{מלאכי ב} - שהיה רודף שְׁלוֹם בישראל ³...

אמרו : בשעה שיצק משה שמן המשחה על ראש אהרון , נרתע ונפל
 לאחוריו ואמר: אוי לי , שמא מעלתי בשמן המשחה? השיבה אותו
 רוח הקדש : הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. כשמן הטוב
 על הראש , ירד על הזקן , זקן אהרון ... כטל חרמון , שירד על
 הררי ציון " {תהילים קלג , א- ג} .

מה הטל אין בו מעילה , אף שמן המשחה אין בו מעילה .

"כשמן הטוב על הראש ירד על הזקן , זקן אהרון " -

וכי שני זקנים היו לאהרון , שאתה אומר : " הזקן , זקן אהרון " ?

אלא כִּיֹּן שראה משה שמן המשחה , שירד על זקנו של אהרון , היה
 שמח , כאלו על זקנו הוא יורד .

"תורת אמת היתה בפיהו , ועולה לא נמצא בשפתיו , ב שְׁלוֹם ובמישור
 הלך אתי , ורבים השיב מעון" {מלאכי ב,ו}

"תורת אמת היתה בפיהו"-שלא אמר על טמא טהור , ועל טהור טמא:
 ועולה לא נמצא בשפתיו"-שלא אסר את המתר ולא התיר את האסור
 "ב שְׁלוֹם ובמישור הלך אתי"- שלא הרהר אחר דרכי המקום

"ורבים השיב מעון " - שהשיב פושעים לתלמוד תורה ..

- 1: אהרון היה מזכה ומחזיר אנשים בין כשרים
 ובין פסולים {רשעים}
- 2: לאהרון היתה הבטחה מיוחדת מה' ברית
 שלום לו ולכל זרעו.
- 3: אהרון היה מקיים את המצווה בזה שהיה
 רודף ומחפש את השלום.

המשנה במסכת אבות [פרק א' מש' יא'] מציינת את דרך מחשבתו של אהרון, שהלל השתדל ללכת בדרך האהרון, לקרב את האדם לתורה ע"י אהבת השלום ואהבת הבריות. וכך מובא "הלל אומר: הוי מתלמידיו של אהרון, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה." יחודיותו של אהרון היה שרודף שלום. ומכאן למדנו שאדם צריך לרדוף אחר השלום ולחפשו כפי שהיה עושה אהרון וכן נאמר "בקש שלום ורדפהו" וכן אם בא חבירו לריב עמו יחפש השלום אף על פי שחבירו מחפש מחלוקת. רדוף את השלום כאדם המחפש את אבידתו. ואכן המדרש מציין את המשך זרעו של אהרון בבניו על שהיה רודף שלום, ורבים השיב מעוון. וכך מפרש זאת אבות דרבי נתן: "כיצד אהרון היה אוהב שלום? כשראה שני בני אדם שעשו מריבה זה עם זה, הלך אהרון וישב אצל אחד מהם: אמר לו: בני, ראה חברך מה הוא אומר? מטרף את לבו וקורע את בגדיו, ואומר: "אוי לי! היאך אשא את עיני ואראה את חברי?! בושתי ממנו אני הוא שחטאתי עליו". והוא יושב אצלו עד שמסיר קנאה מלבו. והולך אהרון ויושב אצל האחר ואומר לו גם כן כדברים הללו עד שמסיר קנאה גם מלבו. ומתוך כך שהיו נפגשים היו מחבקים ומנשקים זה את זה. "וכך היה עושה אהרון הכהן שהיה מתכוון ועושה שלום בין ישראל לאביהם שבשמים ובין ישראל לחכמים ובין חכם לחבירו ובין איש לאשתו" [תדב"א ר"ל]

"והנותרת מן המנחה לאהרון ולבניו"

ר' חנניה בן ר' אחא

אהרון סמל השלום, "שהיה רודף שלום"

ורבים השיב מעוון	בשלום ובמישור הלך איתי	ועולה לא נמצא בשפתיו	תורת אמת היתה בפיהו
שהשיב פושעים לתלמוד תורה	שלא הרהר אחר דרכי המקום.	שלא אסר את המותר ולא התיר את האסור	שלא אמר על טמא טהור, ועל טהור טמא.

זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם,
ולמלואים ולזבח השלמים:
אשר צוה ה' את משה בהר סיני, ביום צותו את
בני ישראל להקריב את קרבניהם לה' במדבר סיני.

גדול השלום

מדרש רב ויקרא פרשה ט' חות ת, ט

"זאת התורה לעלה, למנחה ולחטאת ולאשם
ולמלואים ולזבח השלמים" למה שלמים באחרונה?¹
...ר' שמעון אומר: מי שהוא שלם² מביא שלמים..
אמר ר' שמעון בן יוחי:³
גדול השלום שכל הברכות כלולות בו: שנאמר
תהילים כט"ה עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום"
חזקיה אמר שתים,
חזקיה אמר: גדול שלום, שבכל המצוות כתוב: "כי תראה" [שמות כג]
"כי תפגע" ⁴ [שם] "כי יקרא קן ציפור" [דברים כב]
אם באת מצוה לידך, אתה זקוק לעשותה,
אם לאו, אי אתה זקוק לעשותה
ברם כאן⁵ "בקש שלום ורחמיהו" - בקשהו במקומך ורחמיהו למקום אחר
חזקיה אמר אחרת. חזקיה אמר:
גדול שלום, שבכל מסעות כתוב: "ויסעו....ויחנו"
נוסעים במחלוקת וחונים במחלוקת: כיון שבאו לפני הר סיני,
נעשו כלם חנניה אחת: "ויחנו שם בני ישראל" לא כתוב כאן,
אלא "ויחן שם ישראל"⁶
אמר הקב"ה הרי שעה, שאני נותן תורה לבני.

ר' שמעון
בן יוחי

תנא מפורסם בדור הרביעי. מתלמידי ר' של רבי עקיבא. דרכו של ר' שמעון היתה להקל בהלכה. אהבה עזה אהב ר' שמעון את תורתו, עמו וארצו. ר' שמעון היה מפורסם כאיש מופת המלומד בניסים. לר' שמעון מיוחס חיבור ספר הזהר. כשמלכות רומי שלטה אמר ר' שמעון דברים שפגעו ברומים, והם רצו להורגו, אולם ר' שמעון ברח עם בנו מפני הרומים והסתתרו במערה, במשך 13 שנה ישבו במערה ואכלו מעץ חרוב שגדל שם ונחל מים שזרם ליד המערה.

- 1: מדוע קרבן שלמים מוקרב באחרונה?
- המדרש מביא משום חשיבותו ויחודו מוקרב בסוף.
- 2: מי שאינו אבל [אונן] כי שלמים הם של שמחה.
- 3: מכאן מתחילים דרשות בענין השלום.
- 4: עיין פרשת משפטים.
- 5: בענין השלום, הטל שלום במקומך.
- 6: כתוב "ויחן" בלשון יחיד שנעשו כולם מאוחדים.

זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם,
ולמלואים ולזבח השלמים:

אשר צוה ה' את משה בהר סיני, ביום צותו את
בני ישראל להקריב את קרבניהם לה' במדבר סיני.

ויקרא ז': לז, לח

ר' ישמעאל
{בן אלישע}

מגדולי התנאים שבדור שלישי. ר' ישמעאל היה כהן גדול והיה אחד מעשרת הרוגי מלכות. היו לו שני בנים ומתו. והיה זן כל אדם לכף זכות, רבה היתה אהבתו לעמו והיה דואג כשעם ישראל בצרה בימיו חלה ראשית התפשטותה של הנצרות ועם כל אהבתו לבריותיו ורדיפתו אחר השלום, הרגיש בסכנה הצפונה בדת חדשה זו לקיומו של עם ישראל, והזהיר בכל תוקף להתרחק מהם.

מדרש רבה ויקרא פרשה ט' חות ט

גדול השלום

אמר ר' יודן בן יוסף: גדול השלום, ששמו של הקב"ה נקרא שלום, שנאמר "ויקרא לו: ה' שלום {שופטים ו} אמר ר' תנחום בן ר' יודן: מכאן אסור לאדם לשאול בשלום חבירו למקום המטנף.¹

שונה ר' ישמעאל: גדול השלום, ששם הגדול שנכתב בקדושה, אמר הקב"ה ימחה אל המים בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו.²

אמר ר' שמעון בן חלפתא: גדול השלום, שכשברא הקב"ה את עולמו, עשה שלום בין העליונים לתחתונים... גדול השלום, שכל ברכות, טובות ונחמות שהקב"ה מביאו על ישראל, חותמיהן בשלום.³ בקריאת שמע: "פורס סכת שלום" בתפילה: "...עשה שלום" בברכת כהנים: "וישם לך שלום"

1: אין מזכירין שם ה' במקום מטנף, ושלום הוא אחד משמותיו של ה'
2: אסור למחוק את שם ה' אך בענין אשה סוטה הכהן שם קלף שבו מופיע שם ה' וזה נמחק ע"י המים בשביל להטיל שלום בין איש לאישה.
3: הברכות חותמות בשלום וגם שלמים מובא בסוף כי כל אחרון מסימים בו בשלום.

"וידבר ה' אל אהרון לאמר: יין ושכר אל תשת, אתה ובניך אתך, בבאכם אל אהל מועד, ולא תמתו, חקת עולם לדרתכם: ולהבדיל בין הקדש ובין החל, ובין הטמא ובין הטהור:

ויקרא י: ח' - י'

ר' יודן

אמורא מארץ ישראל בדור הרביעי. מבעלי האגדה הגדולים. ר' יודן מרבה למסור מאמרי אגדה של חכמים קדמונים. בדרשותיו שאף לחזק את רוח אחיו הנרדפים על ידי מלכות רומי הנוצרית. והדריכם בתורה ויראת שמים. והיה מנחמם בדברי עידוד ותקווה לגאולה קרובה. הוא תאר את חזון הגאולה כהתפתחות טבעית, ההולכת ומתגדלת, קימעא קימעא, עד שמתחזקת ונעשית כמגדל.

מדרש רבה שמיני פרשה י"ז חות ט'

שמו של המלך שלמה, הוא לאות על השלום

"ויאמר ה' אל אהרון לאמר: יין ושכר אל תשת..."
 אמר ר' יודן: כל אותן שבע שנים, שבנה שלמה ביהמ"ק, לא שתה בהם יין.¹ כון שבנה ביהמ"ק ונשא את בת פרעה, אותו הלילה שתה יין... והיה שלמה ישן עד ארבע שעות ביום,² ומפתחות בית המקדש נתונים תחת ראשו.... רבותינו אומרים: אמו ודאי נכנסה והוכיחתו. נטלה קרדיקין³ שלה והיה מסטרטו⁴ לכאן ולכאן, אמרה לו: "מה ברי ומה בר בטני ומה בר נדרי"⁵ [משלי לא' ב].
 אמר ר' אושעיה: "מה בני" לא כתוב כאן, אלא "מה ברי"? אלו צואות ואזהרות של תורה שנקראת "בר" שנאמר: "נשקו בר" [תהילים ב] שכל דבריה ברים [טהורים].
 - אמרה לו: כבר גדלת, הרבה נשים נשא אביך, וכשבא נתן הנביא ואמר לו: "הנה בן נולד לך... שלמה יהיה שמו⁶ ו שלום ושקט אתן על ישראל בימיו" [דברי הימים א- כב] היתה כל אחת ואחת אומרת: אם מעמדת⁷ אני שלמה, אני מקרבת⁸ כל הקרבנות שבתורה. ועכשיו אני עומדת וקרבותי בידי, ואתה ישן!
 "אל תתן לנשים חילך, ודרכיך למחות מלכין" [משלי לא

- 1: כדי שלא יתשל בבני המקדש.
- 2: מעלות השחר עד ארבע שעות [בערך עד עשר בבקר].
- 3: נעל. 4: כלומר דוחפתו ומוכיחתו.
- 5: אל בני, שאתה בשר מבשרי ומבטני, "ומה בר נדרי" שהתפללתי ללידתך וסמכתי לתפילתי נדר שתהיה ראוי לתורה ולמלכות.
- 6: דורש השם שלמה מלשון שלום, הנרדף בענינו לשונות של מוחה ושקט. והמצודות פירש זכרון שמו הוא לאות שלום.
- 7: יולדת. 8: מקריבה.

שלמה המלך בונה את בית המקדש כפי שנצטווה ע"י הקב"ה שבע שנים היה בונה שלמה את בית המקדש, והקפיד לא לשתות יין, אולם כשנשא לאשה את בת פרעה ואותו יום סיימו את בניית המקדש ושלמה שתה יין, וכתוצאה מכך נרדם שלמה ומפתחות בית המקדש תחת ראשו וכל העם מחכים, היתכן?! על מעשה זה אמו מוכיחתו בצורה חמורה, כי ידעה ששלמה מבטא משמעות עמוקה ואסור היה לו לעשות מעשה זה. שלמה ביטא שלימות, אחדות, שלום. נאמר: "במלך שלמה, במלך שהוא עושה שלום בין בריותיו החיות של אש והרקיע של שלג" לשלמה היה תפקיד חשוב בעולם לעשות שלום ביקום בין האש ובין המים, בין ה' לעם ישראל ושלום בתוך העם. שלמה השתתף בעשיית שלום שבחלקו הקב"ה היה עושה "עושה השלום במרומיו". המדרש אצלנו כותב: "שלמה יהיה שמו ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו" ההבטחה הזאת לדוד אביו, בן שבזכותו יהיה שלום ושמו שלמה. ומתוך כך רואה אימו את מעשיו ויודעת שפוגע שלמה בדבר החשוב, בשלום, באחדות העם, והכל מתוך חטאו. ואכן התוצאה המאוחרת, עם ישראל לא שומע בקול ה', חורבן בית המקדש וגלות.

"יין ושיכר אל תשת"

שלמה המלך בנה במשך שבע שנים את ביהמ"ק ולא שתה יין וביום שסיים לבנות את המקדש שתה יין

כתוצאה מזה נרדם שלמה והעם מחכה לשלמה!?

נכנסת אימו ומוכיחה את שלמה על מעשהו

ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו

שלמה יהיה שמו

שעושה שלום בין האש והמים

שלמה יהיה שמו

"וידבר ה' אל משה ואהרון לאמר: אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת, והובא אל אהרון הכהן או אל אחד מבניו הכהנים.

ויקרא יג: א' - ג'.

ר' תנחום בר חנלאי

אמורא מארץ ישראל
בדור השני.
היה מבעלי האגדה
ורק מעט הובא
שמו בהלכה,
עוד בחיי ר' יוחנן
דרש בתענית ציבור,
ביחד עם רב אבא
ור' יאשיה במעמד
ר' חייא בר אבא
ור' אסי.
כמה פעמים נקרא
בירושלמי ר' תנחום
בר עילאי או
בר חנינא,
ורק פעמים מעטות
נמצא שמו כהוגן,
בר חנילאי.
ר' לוי היה מוסר
בשם ר' חנילאי

מדרש תנחומא תזריע חות ט'

ה' מקרב את האדם בדרך של שלום

"אדם כי יהיה בעור בשרו.."
זה שאמר הכתוב "כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע"
ללמדך שאין הקב"ה חפץ לחייב בריה שנאמר: ¹
"חי אני נאם ה' אם אחפוץ במות הרשע" [יחזקאל לא]
ובמה חפץ ה' ? להצדיק בריותיו, שנאמר:
"ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר" [ישעיה מב]
למען לצדק בריותיו ולא לחייב. ²
וכן אתה מוצא באדם הראשון כשבראו נתנו בגן עדן,
וצווהו ואמר לו: מזה אכול ומזה לא תאכל,
"כי ביום אכלך מות תמות" ועבר על צווי ה'
וכשחזר אצל האדם לא חייבו, ³
עד שנתן לו רמז לעשות תשובה, ומנין ?
אמר ר' חכינאי בשם ר' לוי שאמר לו:
"בזעת אפך תאכל לחם ... אין שובך אלא תשובה,
שנאמר: "שובה ישראל עד ה' אלקיך כי כשלת בעונך"
כיוון שלא עשה תשובה, טרדו מגן עדן שנאמר:
"ויגרש את האדם מגן עדן"
הוי אומר "כי לא אל חפץ רשע אתה".
מהו יגורך רע ?

א"ר תנחום בר חנילאי בשם ר' ברכיה בשם ר' יוחנן
אין עומדין לפני הקב"ה אלא מלאכי
אבל מלאכי זעף רחוקים ממנו...

1: אין הקב"ה חפץ במות הרשע.
2: ה' מעונין שאדם ישוב מחטאו
3: כשבא לשאול את האדם מה עשית
האשים את האשה וכששאל את האשה
האשימה את הנחש ולבסוף חזר אל האיש.

"אדם כי יהיה בעור בשרו", האדם מקבל תזכורת אתה נמצא כעת במצב לא טוב, יש לך אפשרות לחזור בתשובה, כי ה' אינו מעונין בהענשה. הנגע הוא כמין התראה לפני העונש אם לא תחזור בתשובה, רצונו של ה' הוא שאנשים יחזרו בתשובה "חי אני נאם ה' אם אחפוץ במות הרשע" מדוע ה' מעונין שאדם יחזור בתשובה? ואכן לפני הקב"ה אין עומדין מלאכי חבלה שמטרתן לפגוע באדם החוטא אלא מלאכי שלום שהם דואגים לעזור לאדם החוטא להשתקם לחזור מחטאו. כי משום שכאשר אדם חוזר בתשובה הרי הוא מקבל עליו את מצוות ה' מכיר את "מי שאמר והיה העולם". יודע החוטא שחטאו לא פגע בו לבד אלא בכל עם ישראל לכן החזרה בתשובה היא מעלה נשגבה מאוד אצל ה' "בעולם הזה הקב"ה מחזר על ישראל שיעשו תשובה" כי בתשובה מעורב סממן של שלום, כאשר אדם חוזר בתשובה הרי הוא כבר מרבה שלום בעולם וזו מידה חשובה אצל ה' וע"כ אצל הקב"ה עומדים מלאכי שלום שהם דומים לדרכי ה' אולם מלאכים הגורמים לחבלה מחלוקת אינם רצויים לפני ה' מובא שאפילו במלאך עצמו הוא עושה שלום ה' דואג שיהיה שלום אצל המלאך ק"ו שה' מעונין בשלום אצל האדם ואותם החוזרים בתשובה, והצדיקים מלאכי שלום מלוין אותם "אבל צדיק מלאכי שלום מלווין לו" [תנחומא וישלח] ונאמר: "גדול השלום שניתן לעושי תשובה" {במד"ר יא טז} השלום ניתן לאותם אלו שעושים תשובה, החוזרים לקיים מצוות ה'. התשובה היא: שלום פנימי אצל האדם, שלום בין האדם לבוראו ובין האדם לחבירו.

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת"

אין הקב"ה חפץ להרשיע את הרשע אלא חפץ שיחזור מחטאו וחיה "חי אני נאם ה' אם אחפוץ במות הרשע"

האדם הראשון חטא ונתן לו אפשרות לחזור בתשובה

כיוון שלא חזר בתשובה גרשו מגן עדן

אין עומדין לפני הקב"ה אלא מלאכי שלום

א"ר תנחום בר חנילאי

גדול השלום שניתן לעושי תשובה

וידבר ה' אל משה לאמר :
 זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן:
 ויצא הכהן אל מחוץ למחנה והנה נרפא נגע הצרעת מן
 הצרוע: וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים ..
 ויקרא יד: א' - ד'

**החפץ
 חיים**

אחד מגדולי הדורות
 ושמו הרב ישראל
 מאיר, מראדן.
 רבי ישראל נולד
 לפני יותר ממאה
 חמישים שנה,
 ובשהיה בערך בגיל
 ארבעים קם לעורך
 את עם ישראל על
 שמירת הלשון. לשם
 כך הוא חיבר ספר
 ארוך ומקיף על
 דיני לשון הרע
 ורכילות לספר קרא
 בשם "חפץ חיים",
 על שם הפסוק שמוזכר
 במדש המבטיח
 איכות חיים למי
 שנוצר לשונו מלדבר רע.
 רבי ישראל לא הסתפק
 בחיבור הספר לבד,
 אלא היה אף נוסע
 ומפיצו בקהילות ישראל,
 בפני תלמידיו. יותר
 מאוחר חיבר ספרים
 חשובים שהמפורסם
 הוא "המשנה ברורה"
 אולם שמו נקרא
 על שם ספרו הראשון
 וכך מכונה בשם החפץ חיים.

מניעת לשון הרע מביאה לידי שלום

"זאת תהיה תורת המצורע.."
 זה שאמר הכתוב: "מוות וחיים ביד הלשון"
 {משלי יח}....דבר אחר מוות וחיים ביד לשון.¹
 קשה לשון הרע שאין אדם מוציאו מפיו עד
 שהוא כופר בקב"ה² שנאמר: "שוא ידברו איש
 את רעהו שפת חלקות...: אשר אמרו ללשננו
 נגביר שפתינו. אתנו מי אדון לנו"³...{תהילים יב}
 אמר הקב"ה לישראל רצונכם להמלט מגיהנם,
 הרחיקו עצמכם מלשון הרע, ואתם זוכים
 בעולם הזה, ובעולם הבא. שנאמר:
 "מי האיש החפץ חיים....נצר לשונך מרע,
 ושפתיך מדבר מרמה: סור מרע ועשה טוב,
 בקש שלום ורדפהו"⁴.
 לכך נאמר "זאת תהיה תורת המצורע"
 ללמדך שהמספר לשון הרע, הנגעין באים עליו.

- 1: הלשון, הדיבור יכול לגרום למוות של אדם
- 2: האומר לשון הרע קרוב עד כדי אי אמונה בה'
- 3: התחילו באמירת לשון הרע ולבסוף אמרו מי אדון לנו.
- 4: הנמנע מלשון הרע זוכה לחיים ארוכים ומרבה שלום בעולם

"זאת תהיה תורת המצורע" חז"ל עמדו כבר על הקשר בין לשון הרע לצרעת, מרים שדברה לשון הרע על אשת משה לקתה בצרעת. אמירת לשון הרע הוא חטא גדול מאוד ועונשו גדול. והמדרש מציין לנו את דברו של הקב"ה, אדם הרוצה להנצל מגיהנם ירחיק עצמו מלשון הרע. המדרש נעזר בפסוק מתהילים הבנוי משני יחידות יחידה א: הימנעות מלשון הרע יחידה ב: עשיית דבר טוב ההפך מלדבר לשון הרע "בקש שלום".

באמירת לשון הרע אני פוגע ברעיון הכללי של שלום אני עושה מחלוקות בין אנשים ויוצר פילוג, ראינו שדור הפלגה ניצל רק בגלל האחדות שהיתה בו "שפה אחת" והתיקון לאמירת לשון הרע הוא "בקש שלום ורדפהו" ומובא בלשון זה בדאז"ט כך: "אם שמרת פיך מלשון הרע תהא כל ימיך לשלום" ההזהרות באמירת לשון הרע מתבטאת בתורה ע"י שינוי הכתובים כדי לא לאמר אפילו אבק לשון הרע וכך מובא בירושלמי [פאה א]: "בא וראה כמה קשה אפילו אבק לשון הרע שדברו הכתובים דברי בדאי (שקר) בשביל להטיל שלום" אם כן "מי האיש החפץ חיים" - שנשמר מלשון הרע ומביא שלום.

"זאת תהיה המצורע"

זה שאמר הכתוב מוות וחיים ביד הלשון

המספר לשון הרע נגעין באין עליו

הנמנע מלשון הרע זוכה לחיי עוה"ב

האומר לשון הרע כאילו כופר בקב"ה

"נצור לשונך מרע ... בקש שלום ורדפהו"

הנזהר מלשון הרע רואה כל ימיו שלום

וידבר ה' אל משה לאמר :

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם, אני ה' אלקיכם:
כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו, וכמעשה
ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו,
ובחקתיהם לא תלכו : את משפטי תעשו ..

ויקרא ית: א' - ד'.

**ר' יהודה
בר סימון**

אמורא מארץ ישראל
בעל אגדה מפורסם
והיה בדור השלישי
והרביעי. ר' יהודה
היה בעיקר בעל
אגדה ואילו
בהלכה לא טיפל
אלא מעט.
הוא היה דרשן
פורה כר' סימון
אביו, ולמד אצל
אביו ביחוד באגדה.
מאת אביו קיבל
הרבה מאמרים.
בדרשותיו הוא
מבטא את צער
האומה וסבלה בימי
גלותה. משוחח הוא
עם קונו ותובע גאולה
לעמו ונקמה מאויביו
הרשעים,
קיבוץ גלויות
ושיבת העם למולדתו
זוהי המתנה הגדולה
של ימות המשיח

מדרש רבה אחרי מות
פרשה כג' לוח ב'

בזכות ישראל ברח ה' את העולם בשלום

"כמעשה ארץ מצרים, אשר ישבתם בה, לא תעשו"
ר' עזריה בשם ר' יהודה ברבי סימון:
פתר המקרא¹, ב'ישראל לפני הר סיני.
"כשושנה בין החוחים" - משל למלך, שהיה לו פרדס.
נטע בו שורות שורות של תאנים, שורה של גפנים
ושורה של רמונים. לימים ירד המלך לראות את כרמו,
מצא אותו מלא קוצים ודרדרים.
העמיד עליו כסחים² לכסחו, ומצא שושנה אחת בת ורד,
נטלה והריח בה, ושבה נפשו עליו ואמר:
כדאי היא שושנה זו, שינצל כל הפרדס כלו בזכותה.
כך, העולם כלו לא נברא אלא בשביל תורה.
לעשרים וששה דור³ הציץ הקב"ה בעולמו ומצא אותו
מלא קוצים ודרדרים, כגון דור אנוש ודור המבול וסדום,
ובקש להחרימו ולהחריבו, שנאמר: ה' למבול ישב...⁴
ה' עוז לעמו יתן, ה' יברך את עמו ב' שלום [תהילי כט]
ומצא בו שושנה אחת בת ורד, אלו ישראל שהם
עתידים לעמוד לפני הר סיני ולומר לפני הקב"ה:
"כל אשר דבר ה', נעשה ונשמע" [שמות כד]
אמר הקב"ה: כדאי הם ישראל,
שינצל כל העולם כלו בזכותם.⁵

1: פירש המקראות הנ"ל בהתייחסות, עם ישראל לפני הר סיני.
2: קוצים.

3: מאדם הראשון ועד מתן תורה 26 דורות עברו.

4: דורש: ה' אמור להביא מבול על העולם אלא ישראל
שישראל קיבלו את התורה [אין עוז אלא תורה]
ברך את עמו ואת העולם כולו בשלום.

5 כפי שהשושנה מוקפת קוצים ואי אפשר להוריד
הקוצים מבלי לפגוע בשושנה כך הרשעים נשאר
כי אי אפשר לכולם מבלי שיפגעו הצדיקים.

עם ישראל מצווה ע"י ה' לא להתנהג כדרך שנהגו המצרים וכן שלא יתנהגו בדרכי ארץ כנען שקרובים הם להכנס לארץ ישראל.

ר' עזריה מפרש את הפסוקים הנ"ל בהתייחסות אחרת בבחירת עם ישראל ובמעמדם לפני ה' סיני . המשל למלך שמצא שושנה בפרדסו ובגלל אותה שושנה לא הרס את פרדסו כך ה' ראה את הדורות שחטאו, המבול, אנוש, סדום ועלתה בלבו מחשבה להרוס את העולם. אולם כשראה שלעתיד ישנה שושנה שהם עם ישראל ויקבלו את התורה, התחרט ועל זה נאמר " ה' יברך את עמו בשלום " . קיום העולם הוא רק בזכות עם ישראל וראינו בפרשת תולדות "אומה שעשת שלום ביני ובין עולמי, שאילולי היא היתי מחריב את עולמי " . רק עם ישראל מסוגל לשמור על העולם מפני חורבנו הוא העושה שלום. "מי הן אלו שעושים שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, אלו ישראל שניתן להם השלום" {שוחר טוב תהילים יח} עם ישראל קיבל את התורה ואמר "נעשה ונשמע" העולם אין לו קיום ללא התורה וכשישראל מקיימים את התורה הרי עושים שלום בעולם . וקיבלו את התורה בסיני כמאמר הכתוב: "ביקש הקב"ה ליתן תורה לישראל בשעה שיצאו ממצרים והיו חלוקים אלו על אלו, היו נוסעין במריבה וחונין במריבה, כשבאו לסיני הושוו כולם אגודה אחת, אמר הקב"ה התורה כולה שלום ולמי אני נותנה? לאומה שהיא אוהבת שלום " {ילקוט יתרו רעג}

"כמעשה ארץ מצרים" - "כשושנה בין החוחים"

המשל

הקב"ה ירד לעולמו וראה שכולם חוטאים רצה להחריב את עולמו אך ראה עם אחד והוא ישראל שיקבל את התורה אמר כדאי שישאר עולם זה שבביל ישראל

המשל

מלך שירד לפרדסו וראה שהיה מלא קוצים ודרדרים, רצה להחריבו, אך מצא שושנה יפה, אמר כדאי שבשביל שושנה זו ינצל הפרדס.

ישראל עושה השלום בין העולם לה'

"לא תלך רכיל בעמיך לא תעמוד על דם רעך, אני ה' :
לא תשנא את אחיך בלבבך , הוכח תוכיח את עמיתך
ולא תשא עליו חטא : לא תקם ולא תטור את בני
עמך, ואהבת לרעך כמוך אני ה' "

ויקרא יט: טז - יח

**מוציא
שם רע**

לפי דין תורה המוציא שם רע משלם קנס . והמוציא שם רע חייב מיתה בידי שמים שנאמר "וימתו האנשים מוציאי דיבת הארץ במגפה לפני ה' " . אמרו רבותינו ז"ל : אם המוציא שם רע על הארץ עונשו מיתה , המוציא שם רע על איש ישראל, שנתחייב בתורה ובמצוות על אחת כמה וכמה . ואמרו חז"ל : כי המוציא שם רע בדברי פגם משפחה אין לו כפרה עולמית.

ילקוט שמעוני תרי"ג

שלום מול מחלוקת

"לא תלך רכיל בעמיך " אזהרה למוציא שם רע..¹ שנו חכמים במשנה : אם היה בעל תשובה לא יאמר לו זכור מעשיך² הראשונים, אם היה בן גרים לא יאמר לו זכור מעשי אבותיך.³ דבר אחר :לא תלך רכיל " ארבע מידות יש בו באותו מקרא, שתי מידות של של צדיקים ושתי מידות של רשעים. שתי מידות של צדיקים כיצד?
צא ולמד ממשה ואהרן שנתכוונו ועשו⁴ שלום בין ישראל לאביהם שבשמים בין אדם לחבירו , בין איש לאשתו . מתוך דיניהם נקבע שם טוב להם ולבניהם עד סוף כל הדורות שנאמר : "הוא משה ואהרן " { שמות ו } שתי מידות של רשעים כיצד?
צא ולמד מדתן ואבירם הרשעים שנתכוונו ועשו⁵ מחלוקת בין ישראל לאביהם שבשמים בין אדם לחבירו, בין איש לאשתו . מתוך דרכיהם נקבע שם רע לבני בניהם עד סוף כל הדורות⁶ שנאמר : "הוא דתן ואבירם " { במדבר כו }

- 1: עיין בהרחבה על מוציא שם רע .
- 2: לא יאמר אדם לחוזר בתשובה זכור מה היק לפני כן .
- 3: לא יאמר אדם לגר , אתה יודע מה היו מעשי אבותיך ?
- 4: מידה אחת של כוונה ומידה אחת של עשייה לשם שלום .
- 5: מידה אחת של כוונה ומידה אחת של עשייה לשם מחלוקת.
- 6: למשה ואהרן נקבע שם טוב לכל הדורות לדתן ואבירם נקבע שם רע לכל הדורות .

לא תלך רכיל בעמיך " המדרש מעמיד אותנו על חומרת אמירת רכילות, שהמשך הפסוק מציין את החומרה "לא תעמוד על דם רעיד"

האומר רכילות עשוי להביא לידי שפיכות דמים. בפרשת מצורע עמדנו על ההקשר בין נגע הצרעת ואמירת לשון הרע והתוצאה ההפוכה מניעת השלום.

רכילות היא סוג מסוים של לשון הרע, רכילות מלשון הליכה, כגון: מרגל, אדם ההולך ממקום למקום לראות ענינים סודיים. הרכיל הוא אדם ההולך מבית לבית למכור סחורה, ומכאן: אדם המספר בבית אחד כך אמר עליך פלוני וכך דיבר עליך אלמוני ואע"פ שדבריו אמת הריהו עובר על לאו.

אולם אם הוא אומר דברי שקר הרי דינו כדין מוציא שם רע ולא כדין רכיל ולשון הרע הוא האומר דברי אמת בגנותו של חברו בזה שמפרסם קלונו של חברו. אולם המדרש מעמיד אותנו על מידותיהם של צדיקים לעומת מידותיהם של רשעים כגון דתן ואבירם. משה ואהרון עשו שלום בין ה' לעם ישראל ובין אדם לחבירו ובין איש לאשתו.

אולם למידת השלום ישנה מידה ההפוכה מידת המחלוקת וראינו בפרשת נח "גדול השלום ושנואה המחלוקת"

האחדות של דור הפלגה הצילה את העולם מחורבן, ואמרו חכמים "אהוב את השלום ושנא את המחלוקת" ואת המחלוקת עשו קורח ועדתו, דתן ואבירם ע"י מעשיהם ותלונותם כמו על הבשר שאכלו במצרים ועוד והתוצאה היתה הפוכה עשו מחלוקת בין ה' לעם ישראל ומתוך כך הענישם ה' וכך פגעו בשלום בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו. וכשם שגדול עונשה של המחלוקת שהרי האדמה פתחה את פיה ובלעה את הכל ואפילו מחט שהיתה להם כך גדול שכרו של השלום ואל תהיה מחלוקת קלה בעיניך.

"לא תלך רכיל בעמיך"

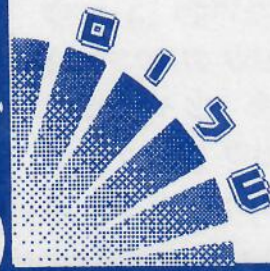
דתן ואבירם

משה ואהרון

1: מחלוקת בין ה' לעם ישראל
2: מחלוקת בין אדם לחבירו
3: מחלוקת בין איש לאשתו

1: שלום בין ה' לעם ישראל
2: שלום בין אדם לחבירו
3: שלום בין איש לאשתו

האומר רכילות מביא לידי מחלוקת ומונע השלום

וידבר ה' אל משה לאמר : דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם, כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם, וקצרתם את קצירה והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן : והניף את העומר לפני ה' לרצונכם, ממחרת השבת יניפנו הכהן:

ויקרא כג: ט' - יא

ר' יוחנן
עייין
פרי' מקץ

ר' שמעון
עייין
פרי' לך לך

עומר

ערמת שבלים של תבואה. ויחוד השם הזה למידת שעורים שמוניפים למחרתו של פסח והיא מצוות עשה להקריב מנחת העומר, שנאמר: " והבאתם את עומר...". תאור הבאת העומר נמצא בתלמוד: כיצד עושין את העומר? שלוחי בית דין יוצאים מערב יום טוב ועושין אותו כריכות במחובר לקרקע, כדי שיהא נקצר בעסק גדול. כיון שחשכה אומר להם הקוצר: בא השמש?

אומרין: הן. מגל זה?
אומרין: הן. מגל זה?
אומרין הן..... והם אומרים לו קצור. שלוש פעמים על כל דבר ודבר. קצרוהו והביאוהו לעזרה... שטחוהו בעזרה והרוח מנשבת בו. נתנוהו בריחים... והוציאו ממנו עשרון...

מדבר רבה אמור פתקה כת: לת ר'

מצות העומר מביאה לידי שלום

"והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל-הכהן" ר' יוחנן אמר: לא תהא קלה בעיניך מצות העומר, ¹שבזכות מצות העומר ירש אברהם אבינו את הארץ; זהו שכתוב: "ונתתי לך ולזרעך אחריך את ארץ מגריך" (בראשית יז) על שום?! "ואתה את בריתי תשמר" (שם ט') ר' שמעון בן לקיש אמר: לא תהא קלה בעיניך מצות העומר, שבזכות מצות העומר ²שלים נעשה בין איש לאשתו, זהו שכתוב: " והביא האיש את אשתו אל הכהן והביא את קרבנה עליה עשירית האיפה קמח שעורים" ³(במדבר ה') - ואיזו? זו מצות העומר, שהיא טעונה תנופה. בזכות קמח שעורים נעשה ⁴שלים בין איש לאשתו:

1: לא יאמר האדם למה הטריח הקב"ה את ישראל להביא את העומר אשר לכאורה אין טעם נשגב במצווה זו, ולכן אם תבונן היטב תמצא טעמים רבים וטובים למצווה זו.

2: בגלל העומר ישלח ה' ברכה בארץ וגם אברהם ירש את הארץ בשביל העומר.

3: שהעומר בא לקשר את ישראל לאביהם שבשמים.

4: סיבה נוספת בזכות מצוות העומר נעשה שלום בין איש לאשתו.

5: קרבן העומר דומה לקרבן האשה [סוטה] כי בשניהם יש הרמת תנוסה ועשוי הקרבן מקמח שעורים.

6: ע"י הקרבן מקרבין את האשה הכשרה לבעלה ומרחיקים את הטמאה, כדי לחזק את הקשר בין האיש לאשה וכך העומר מחזק את הקשר בין ה' לישראל.

"והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל- הכהן " המדרש מלמדנו כמה חשיבות מצוות העומר ואין לזלזל בה , ויש להזהר בה . אברהם אבינו ירש את ארץ ישראל בזכות העומר. מצוות היתה המצווה הראשונה מהמצוות התלויות בארץ , שקיימו ישראל , כשנכנסו לארץ ובכך גילו דעתם לשמור את ברית ה' . מצוות העומר באה לסמל את נאמנות העם לאלקים ואכן ר' שמעון בן לקיש אומר : בזכות מצוות העומר שלום נעשה בין איש לאשתו . אין כוונת ר' שמעון למצוות העומר הבאה למחרת הפסח , כוונתו שקרבן העומר דומה בכמה דברים לקרבן האשה הבא אל הכהן כאשר בעלה חושד בה , קרבו אשה סוטה . בשניהם הקרבן הוא עשרון קמח שעורים ובשניהם צריכים תנופה . ומכאן למד הדרשן , שכשם שקרבן האשה הסוטה בא להוציא חשד מן האשה ולעשות שלום בינה לבין בעלה כך קרבן העומר שלמחרת הפסח בא לסמל נאמנות בין עם ישראל לקב"ה ולעשות שלום ביניהם .

"והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל - הכהן "

ר' שמעון בין לקיש

לא תהא קלה בעיניך מצוות העומר שבזכות מצוות העומר נעשה שלום בין איש לאשתו

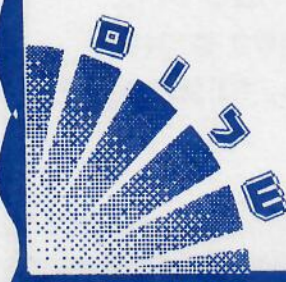
קרבן מצוות העומר

קרבן אשה סוטה

1:עשירית האיפה קמח
2: צריך תנופה

1:עשירית האיפה קמח
2: צריך תנופה

כפי שקרבן האשה עושה שלום כך קרבן העומר

" וכי ימוך אָחִיךָ וּמָטָה יָדוֹ עִמָּךְ, וְהַחֲזַקְתָּ בּוֹ, גֵר וְתוֹשֵׁב וְחִי עִמָּךְ: אֵל תִּקַּח מֵאֲתוֹ נֶשֶׁךְ וְתִרְבִּית וַיִּרְאֵת מֵאַלְקִיךָ וְחִי אָחִיךָ עִמָּךְ: אֵת כַּסְפְּךָ לֹא תִתֵּן לוֹ בְּנֶשֶׁךְ, וּבִמְרִבִּית לֹא תִתֵּן אָכְלֶךָ: אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם... "

ויקרא כה: לה - ל

**ר' אבין
{רבין}**

אביו אמורא בדור השלישי והרביעי נולד כנראה בבבל ולמד תורה בארץ ישראל. יום שמת רב אבין נולד ר' אבין בנו. גם ר' אבין הבן היה חכם גדול בתורה ומכיוון ששניהם, האב והבן, נקראו באותו שם קשה מאוד להבחין בין העניינים השייכים לאב לבין אלה השייכים לבן. כאן הכוונה לבן הוא עמד בראש ישיבת טבריה חברו היה ר' מנא ראש ישיבת צפורי והיה בדור החמישי.

מדרש רבא דבבא דפרשה לה: לוח כח

צדקה מביאה לידי שלום

"וקרא לך: גֵּדֶר פְּרָץ" [ישעיה נח, יב] - ר' אבין בשם ר' ברכיה הזקן: אמר הקב"ה הפרצה הזו ¹עלי היה לגדרה, ²ועמדת אתה וגדרתה, ³מעלה אני עליך כאותו שעמד בפרץ, שכתוב בו: "לולי משה בחירו, עמד בפרץ לפניו" [תהלים קו].

"משובב נתיבות לשבת" [ישעיה נח] אמר ר' יהודה ברבי סימון: העני הזה יושב ומתרעם: "מה אני ומה פלוני?"

פלוני יושב בביתו, ואני יושב לי כאן! פלוני ישן על מיטתו, ואני ישן על הארץ! ⁴ ועמדת אתה ונתת לו, מעלה אני עליך, כאלו נתת שְׁלוֹם בֵּינֵינוּ, ⁵שכתוב: "או יחזק במעזי, יעשה שְׁלוֹם לִי" [ישעיה כז, ה]

- 1: פרנסת העני
- 2: הקב"ה היה צריך לפרנס העני כי הוא נותן לחם לכל חי.
- 3: אותו אחד שנותן צדקה לעני.
- 4: העני דעתו מטורפת ומתרעם מרב צערו והנותן לו מישב דעתו ככל אדם, וזה משובב נתיבות לשבת."
- 5: הנותן לו משקיט את ריבו של העני ומאחר והוא עשה שלום לקב"ה הרי הקב"ה קורא עליו "יעשה שלום".
- 6: "יחזק במעוזי" - הנותן את הצדקה.

"וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך, והחזקת בו " המדרש מתאר את מצבו של העני את תלונותיו "פלוני יושב בביתו ואני יושב לי כאן " אולם כאשר אתה עומד ומחייהו הרי כאילו עשית שלום ביני[ה'] ובינו. חז"ל עמדו במספר מקומות על גודלה של הצדקה וחשיבותה וכאשר אתה נותן צדקה אתה מרבה שלום בעולם ונאמר : "גדול השלום שניתן ללומדי תורה לעושי צדקה.." [במדבר רבא יא] וכן בתוספתא פאה "מלמד שהצדקה וגמ"ח שלום גדול". אם כך האדם מצווה במצוות צדקה כי הוא עושה שלום בעולם " כל צדקה וחסד שישראל עושין בעוה"ז שלום גדול ופרקליטין גדולים בין ישראל לאביהן שבשמים " [בבא בתרא י.].

מתוך כל ראינו את הצמידות במקיים הצדקה ומקיים השלום ושניהם כאחד וחשובים בפני בורא העולם כי העושה צדקה עושה מלאכתו של ה' "מרבה צדקה מרבה שלום" [אבות ב,ז]

אולם המונע עצמו מלתת צדקה הרי הוא פוגע בשלום גורם להרס וחורבן "נותני צדקה מביאים שלום לעולם מונעי הצדקה מביאים חרב לעולם" [מד' זוטא שה"ש א] ומסיים הזוהר בחשיבות הצדקה בהשפעתו בעליונים "צדקה דה הוא שלום ומאן דאסגי בצדקה אסגי שלום לעילא ולתתא" [זוהר בראשית קנג]

הצדקה היא שלום ומי שנותן את הצדקה מביא שלום למעלה בשמים ולמטה בארץ.

"וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך"

היתה פרצה ועמד משה וגדרה

"הפרצה"-היא העני "וגדרה"- היא הצדקה

אמר ר' יהודה ברבי סימון

"פלוני יושב בביתו ואני [העני] יושב כאן
"פלוני ישן על מיטתו ואני ישן על הארץ"

מעלה עליו
הכתוב כאילו
נתן שלום
ביני לבינו

עמד ונתן
צדקה .

” אִם בְּחֻקֹּתַי תֵּלְכוּ, וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ
וְעִשִּׂיתֶם אֹתָם: וְנָתַתִּי גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתָם וְנָתַנָּה
הָאָרֶץ יְבוּלָה, וְעַץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פְּרִיֹ: ... וְנָתַתִּי שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ,
וְשָׁכַבְתֶּם וְאִין מֵחָרִיד, וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רְעָה מִן הָאָרֶץ..

ויקרא כו: ג' - ו'.

ר' מנחם

אמורא מארץ ישראל
בדור הרביעי מבעלי
האגדה מסר בשם
ר' יעקב בר אבינא
ובשם ר' שמעון בר
יוסינה והביא
מאמרים בודדים
מפי עצמו.

**ר' חונה
{חוניה}**

אמורא מארץ ישראל
בדור הראשון, היה
מורה הוראה ומילא
תפקיד גם בבית
הועד בטבריה,
היה מן הממונים
לעבר את השנה
והאגדה מספרת
שכשהיה עובר את
הכנרת בדרכו
לטבריה כדי
לעבר את השנה,
היה נקרע לפניו,
אותו דבר אירע
לפי האגדה
גם ביום מותו.

מדרש רב כחוקתי
פרשה ל' ח' ח' ח'

אם מקימים את התורה יש שלום בארץ

אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו”
שנאמר:

”חֻשְׁבַּתִּי דְרָכִי, וְאֲשִׁיבָה רַגְלִי אֶל עֲדֻתֶיךָ” {תהיי קיט} ¹
אמר דוד לפני הקב”ה:

רבון העולמים, בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר:
”למקום פלוני אני הולך, לבית פלוני אני הולך”

והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות,
זהו שכתוב: ” ואשיבה רגלי אל עדתיך ”
ר' חונה בשם ר' אחא אמר:

חֻשְׁבַּתִּי מִתֵּן שְׁכָרְךָ שֶׁל מִצְוֹת וְהַפְסָדֶךָ שֶׁל עֲבֻרֹת, ²
ר' מנחם, חתנו של ר' לעזר בן אבינא, אמר:

חֻשְׁבַּתִּי מֵהַ שֶׁהַכְּתָבָתְךָ לָנוּ בַתּוֹרָה: ³

”אם בחקותי תלכו”, מה כתוב שם? ” ונתתי שלום בארץ”
”ואם לא תשמעו לי”, מה כתוב שם? ”ויספתי ליסרה אתכם”

1: רגיל אני לחשב את הדרכים, אשר לפני ואני מתבונן באיזו
דרך עלי ללכת. ”ואשיבה רגלי” ואני מכוון את רגלי שתלכנה
אל מצוותיך כדי שאקיימן.

2: כמאמר מסכת אבות: ” הוי מחשב הפסד מצווה כנגד שכרה,
ושכר עבירה כנגד הפסדה.

3: בפרשת התוכחה הברכות מועטות והקללות מרובות.
אולם ר' מנחם אומר שבאמת הברכות מרובות מהקללות
משום שהן פותחות באלף ”אם בחקתי” מסתימות בת'
” ואוליך אתכם קוממיות ” וכאילו כוללות כל מה שהפה
יכול לאמר מא' - ת'.

ואילו הקללות פותחות בו' ”ואם ..”
ומסימות הי' ”ביד משה”
ובין ו' לה' אין כלום.

"אם בחקותי תלכו" המעיין בפרשה רואה שהכתוב התחיל בברכות ואחר כך הקללות, אולם הברכות מועטות יחסית למספר הקללות המובאות. אולם בעיון מעמיק נראה שלמעשה הברכות הם קצרות אך ראשונות במעלה, אצל הברכות נאמר בלשון "נתתי" שהם דרך מתנה "שכל הנותן בעין יפה נותן" אולם המדרש מציין לנו שלמעשה כאשר מקיימים את התורה אזי הקב"ה נותן שלום בארץ "ונתתי שלום בארץ" יחודיות הברכה הזאת עונה לשאלה לעיל מדוע הברכות הם קצרות? ועכשיו מובן הענין "ונתתי שלום" השלום הוא ברכה הכוללת את כל הברכות. וראינו לעיל "גדול השלום שכל הברכות כלולות בו" מתוך זה נוכל להבין את עומק משמעות הברכה "ונתתי שלום בארץ" לא רק שלום של אומות וישראל, לא רק שלום בין אדם לחבירו, זהו שלום שהוא המחזיק ברכה, הוא המוביל ועל זה נאמר: "ונתתי שלום בארץ מגיד שהשלום שקול כנגד הכל" [תורת כהנים בחקותי]

"אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו"

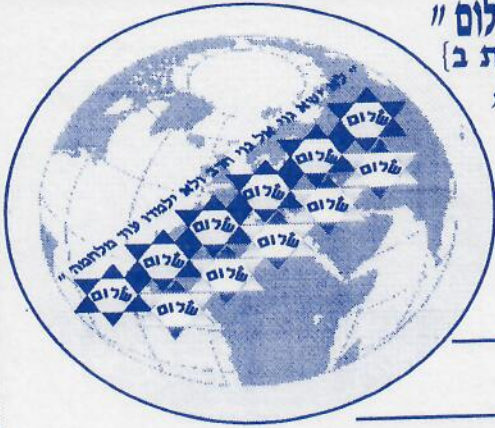
דוד המלך היה מחשב את צעדיו ומתוך כך היה עושה רק מצוות והיה נמנע מהעבירות

"ואם לא תשמעו"
העונש:
"ויספתי ליסרה
אתכם."
עונשים המובאים
בפרשת בחקותי.

אם בחקותי תלכו
השכר:
ונתתי שלום בארץ
שהשלום הוא
הברכה הכוללת
של כל הברכות

דף עבודה מדרש

" על שלושה דברים העולם עומד : על הדין ועל האמת ועל השלום " (ירושלמי תענית ב)

ביס"ק ממ"ד עמיאל רמב"ם תורני תקשורת אומנותי

דף מספר _____ פרשת שבוע _____

ענה על השאלות הבאות!

מקור המדרש הוא : _____

כותרתו של המדרש : _____

הפסוק שעליו המדרש מלמדנו הוא: _____

1. קרא את המדרש , קריאה דמומה .
2. עקב אחר קריאת המדרש ע"י המורה או התלמיד.
3. ספר את המדרש בלשונך {בע"פ} ?
- 4: שחזר את המדרש במילים שלך ?

הרחבת שאלות לתוכנו של המדרש .

*: מה למדתי מן המדרש . {הסקת מסקנה - מסר } _____

דמותו של החכם:

למדתי על הדמות הזאת ש...

המילים הארמיות שלמדתי :

המילים הקשות שלמדתי :

" על שלושה דברים העולם עומד : על הדין ועל האמת ועל השלום "
 [ירושלמי תענית ב]

ביס"ק ממ"ד עמיאל רמב"ם תורני תקשורת אומנותי

דף מספר _____ פרשת שבוע _____

ענה על השאלות הבאות!

1: לפניך ספור , כתוב את הכותרת ? _____
 שער , על מה יספר הספור שזו כותרתו .

2: קרא את הסיפור , קריאה דמומה .

3: עקב אחר קריאת הסיפור ע"י המורה או התלמיד.

4: ספר את הסיפור בלשונך [בעל פה]

5: שחזר את הסיפור במילים שלך ?

6: מה למדתי מן הסיפור . [הסקת מסקנה - מסר]

7: אני מישם את מה שלמדתי ב
.....

8: הביטוי האומנתי שיצרתי בעקבות הסיפור , המדרש הוא :

9: המדרש לימד ש.....
.....

